

עיתונות לאומית-לוחמת או סחרירית-צהובה

שמואל יעקב יאצקאן ומשפחת היינט

חגי זילברברג

תקציר

בשנות השישים של המאה התשע-עשרה החלה להתפתח בוורשה עיתונות יהודית עשירה ומגוונת בלשונה ובדפוסיה הארגוניים והתוכניים. מגמה זו התעצמה בעת הרפורמה הסמי-דמוקרטית הרוסית בחוקי הבחירות לדומה הראשונה ב-1905. המאמר בוחן את יומון היידיש היינט, אחד העיתונים המרכזיים בעיתונות היהודית המזרח-אירופית בשנים 1908-1939, מנקודת מבט ארגונית, החל בהתפתחותו הארגונית-כלכלית בסביבה התחרותית, דרך מבנה הבעלות וכלה במחלקות השונות שהרכיבו את ההוצאה לאור והיחסים ביניהן. דגש מושם גם על מדיניות העיתון ביחס לתוכן שיווקי והגדרת קהלי היעד.

כמו כן נבחנים מאפייני תוכן ומדיניות באמצעות ניתוח הסיקור והפרשנות של היינט, לעומת עיתונים יהודיים מרכזיים אחרים בוורשה – הצפירה, דער מאמענט ו-Izraelita – להלוייתו של מגנוס קרינסקי, עסקן ורשאי ידוע ובעל מחלוקת עם הנהלת היינט, ואספת בחירות פולנית כללית שנערכה בעיצומו של ליל שבת ויום הכיפורים התרע"ג (1912). הניתוח עושה שימוש בשיטות מחקר תקשורתיות העוסקות בתרומתה של העיתונות להבניית מרחב ציבורי (Public Sphere) עירוני, לגיבושן של הגדרות לאומיות ולתהליך התיווך (Mediatization) של העולם הפוליטי לציבור הרחב על ידי אמצעי התקשורת, ובכלל זה תהליכי "מסגור" (Framing), אסכולת סדר היום (Agenda-Setting) ותיאוריית הבולטות (Priming).

לבסוף נידונה ביקורתם החריפה של העיתונאים בני אותה עת, יוסף חיים ברנר ומ' וואנווילד (משה יוסף דיקשטיין), על האינטרסים הכלכליים המשפיעים לכאורה על דפוסי הכתיבה והעריכה של היינט ועיתונים דומים לו.